

สำนักงานพิมพ์พิมพ์

ความทรงจำอันงดงาม สนุกสนาน
และภาพที่ไม่หวนคืนกลับมา
กับเรื่องเล่าในย่านสุขุมวิท
เมื่อ พ.ศ. 2504-2530

วานนี้ที่ สุขุมวิท
องทอง จันทรางศุ

ວານນີ້ທີ່ສຸຂຸມວັກ

วานนี้ที่สุขุมวิท

ธงทอง จันทรางศุ

กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์มติชน 2561

วานนี้ที่สุขุมวิท • ธงทอง จันทรางศุ

พิมพ์ครั้งที่แรก : สำนักพิมพ์มติชน, ตุลาคม 2561

ราคา 240 บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรม

ธงทอง จันทรางศุ. วานนี้ที่สุขุมวิท. กรุงเทพฯ : มติชน, 2561. 272 หน้า.

1. ธงทอง จันทรางศุ, 2498. 2. กรุงเทพฯ--ประวัติศาสตร์. I. ชื่อเรื่อง.

923.2593

ISBN 978 - 974 - 02 - 1634 - 6

ที่ปรึกษาสำนักพิมพ์ : อารักษ์ คตะนาท, สุพจน์ แจ้งเร็ว, สุชาติ ศรีสุวรรณ,
ปิยชนน์ สุทวีทรัพย์, ไพรัตน์ พงศ์พานิชย์, นงนุช สิงหเดชะ

ผู้จัดการสำนักพิมพ์ : กิตติวรรณ เทิงวิเศษ

รองผู้จัดการสำนักพิมพ์ : รุจิรัตน์ ทิมวัฒน์, อพิสิทธิ์ วีระจาวรอน

บรรณาธิการบริหาร : สุลักษณ์ บุญปาน • พิสูจน์อักษร : ชัยรัตน์ เลิศรัตนพร

กราฟิกเลย์เอาต์ : อรอนงค์ อินทรอุดม • ออกแบบปก : นักรบ มุลมานัส

ศิลปินกรรม : นุสรา สมบุญรัตน์ • ประชาสัมพันธ์และการตลาด : กรกฤษณ์ พรอินทร์

หากท่านต้องการสั่งซื้อหนังสือเล่มนี้จำนวนมากในราคาพิเศษ

เพื่อมอบให้วัด ห้องสมุด โรงเรียน หรือองค์กรทางกุศลต่างๆ

โปรดติดต่อโดยตรงที่ บริษัทงานตี จำกัด โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 3353 โทรสาร 0-2591-9012

สำนักพิมพ์มติชน

www.matichonbook.com

บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) : 12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาณิเวศน์ 1 เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 1235 โทรสาร 0-2589-5818

แม่พิมพ์สี-ขาวดำ : กองงานเตรียมพิมพ์ บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) 12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาณิเวศน์ 1

เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 2400-2402

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มติชนปากเกร็ด 27/1 หมู่ 5 ถนนสุขาประชาสรรค์ 2 ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด

จังหวัดนนทบุรี 11120 โทรศัพท์ 0-2584-2133, 0-2582-0596 โทรสาร 0-2582-0597

จัดจำหน่ายโดย : บริษัทงานตี จำกัด (ในเครือมติชน) 12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาณิเวศน์ 1

เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 3350-3360 โทรสาร 0-2591-9012

Matichon Publishing House a division of Matichon Public Co., Ltd.

12 Tetsabannaruean Rd., Prachanivate 1, Chatuohak, Bangkok 10900 Thailand

PRINT
ON DEMAND

ฝ่ายงานรับจ้างพิมพ์ : บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) รับผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ทุกประเภท
โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 2419, 2424 โทรสาร 0-2591-9002

คำนำสำนักพิมพ์	7
คำนำผู้เขียน	9
บ้านกล้วยได้	17
เพื่อนบ้าน (1)	27
เพื่อนบ้าน (2)	35
ธรรมชาติรอบบ้าน	47
รับประทานอาหารฝีมือแม่	55
เอกมัยในความทรงจำ	64
แฟลตของลุงลักษณ์	77
ถนนสุขุมวิทในวาระวัน	87
ตึกโซคซัส อาคารสูงย่านสุขุมวิท	100
พร้อมพงษ์-ทวารา	112
ทองหล่อ-วังรีนฤดี	122

วัดธาตุทอง-พระชินง	134
ความบันเทิงในบ้าน	144
นั่งรถเมล์	153
แม่กับงานเขียนหนังสือ	164
รอยยิ้มเพื่อนที่บ้านผม	177
ต้นไม้กินได้ที่บ้าน	189
ดอกไม้และหมาชื่อ “ป๊อก”	197
ปากน้ำ-บางปู-บางแสน	208
ศรัทธา-พิทยา-สัทธิบ-ระยอง	224
ต่อเติมบ้าน	239
น้ำรอระบายที่สุขุมวิท	248
ความทรงจำที่งดงาม	260

คำนำสำนักพิมพ์

ทุกแห่งหนล้วนมีประวัติศาสตร์และความทรงจำ เพียงแต่ว่าเราอยากจะทำเลือกที่จะจดจำหรือไม่อยากจดจำ บางท่านอาจจะจดจำแต่เก็บไว้เป็นความทรงจำทางประวัติศาสตร์ไว้เพียงลำพัง แล้วก็มีบางท่านที่เก็บไว้แล้วแต่ก็อยากจะเผื่อแผ่ความทรงจำไว้ให้คนอื่นรับทราบด้วย แน่แน่นอนว่าความทรงจำและเรื่องเล่าบางอย่างย่อมมีประโยชน์ในกาลข้างหน้า เพราะถือเป็นบันทึกประวัติศาสตร์ในหัวหนึ่ง จากบุคคลที่ทันเห็นเหตุการณ์เหล่านั้น เจกเช่นหนังสือเล่มนี้ *วานนี้ที่สุโขมวิท* โดยอาจารย์ทอง จันทรางศุ

อาจารย์จะพาทุกท่านย้อนอดีตในช่วงพุทธศักราช 2504 ถึง 2530 ซึ่งในระยะเวลาช่วงนั้น บ้านของอาจารย์อยู่แถวบริเวณซอยสุโขมวิท 40 (บ้านกล้วยใต้) อาจารย์ขุดคุ้ยอดีตขึ้นมาเป็นตัวอักษรที่เล่าอย่างสนุกสนาน ตั้งแต่แรกเมื่อมีถนนสุโขมวิท จนพ่อแม่ของอาจารย์มาปลูกบ้านในซอยนี้ และต้องมีเหตุในการย้ายบ้านจาก

ชอยสุขุมวิท 40 ไปอยู่ ณ ที่แห่งใหม่ จะว่าไปแล้ว หนังสือเล่มนี้คือ
อัตชีวประวัติของอาจารย์ธงทองในช่วงที่ใช้ชีวิตอยู่ในย่านถนนสุขุมวิท
นั่นเอง

เวลานี้ที่สุขุมวิท จึงเต็มไปด้วยความทรงจำที่มีทั้งสุขและทุกข์
ของอาจารย์ แต่ส่วนใหญ่จะมีแต่ความสุขพร้อมเสียงหัวเราะมากกว่า
สัมผัสถึงความอบอุ่นในครอบครัวของอาจารย์ธงทอง ย้อนบรรยากาศ
เก่าๆ ในย่านถนนสุขุมวิทตั้งแต่ร้านอาหาร ตลาด โรงหนัง อาบอบ
นวด ฯลฯ ในยุคนั้นที่ไม่มีวันหวนคืนกลับอีกแล้ว และหนังสือเล่มนี้
ในกาลข้างหน้าก็จะเป็นหลักฐานประวัติศาสตร์สังคมในกรุงเทพฯ
อีกเล่มหนึ่ง

สำนักพิมพ์มติชน

คำนำผู้เขียน

เมื่อ 3 ปีเศษมาแล้วในวันที่ผมมีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ ผมมีโอกาสเข้าเฝ้าทูลละอองพระบาท สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อรับพระราชทานพรเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต พรที่ได้รับพระราชทานไว้เหนือเกล้าเหนือกระหม่อมวันนั้นมี 2 ข้อ ข้อแรกคือพรพระราชทานให้มีสุขภาพแข็งแรง อีกข้อหนึ่งคือพรพระราชทานให้ผมมีโอกาสได้ทำงานเขียนหนังสือได้มากๆ ขณะเมื่อกราบพระบาทรับพระราชทานพรนั้นนึกอยู่ในใจว่าพรทั้ง 2 ประการนี้เป็นสิ่งที่ต้องการมากในชีวิตหลังเกษียณอายุราชการ และตั้งแต่นั้นมาผมก็ถือเป็นความสุขของตัวเองที่จะเขียนหนังสือเล่นโน้นเล่นนี้ตามความพอใจให้ได้อย่างน้อยปีละ 1 หรือ 2 เล่ม บางครั้งได้ยกเยื้องไปเป็นงานแปลหนังสือจากภาษาต่างประเทศบ้าง ดูจากสถิติแล้วผลงานที่ปรากฏเป็นรูปเล่มในห้วงเวลา 3 ปีที่ผ่านมาถืออยู่ในจำนวนปริมาณที่วางแผนไว้ แต่ขณะเดียวกันก็มีโจทย์สำหรับตัวเองที่ต้อง

ตอบคำถามอยู่เสมอว่าแล้วหนังสือเล่มต่อไปจะเป็นเรื่องอะไรดี ที่ผมเองจะสนุกกับการเขียน และมีความหวังพร้อมกันไปด้วยว่าคนอ่านก็จะสนุกด้วย

ประมาณกลางเดือนกรกฎาคม พุทธศักราช 2561 ที่ผ่านมามีผมถูกใจได้คิดว่าชีวิตในวัยเด็กของผมเมื่อ 50 กว่าปีมาแล้ว ที่ได้เติบโตขึ้นในบ้านของพ่อแม่ซึ่งอยู่ที่ซอยสุขุมวิท 40 หรือซอยบ้านกล้วยใต้ เป็นวัยเด็กที่เปี่ยมด้วยความทรงจำอันงดงาม สนุกสนาน และเป็นภาพที่ไม่อาจจะหวนคืนกลับมาได้อีกแล้ว หากได้บันทึกเรื่องเช่นว่านั้นไว้แล้วขยายความตลอดไปจนถึงย่านสุขุมวิทที่ผมได้รู้จักคุ้นเคยมาตั้งแต่เป็นเด็กตัวน้อยจนถึงวัยเริ่มทำงาน หรือพูดให้ชัดเจนว่าช่วงเวลาตั้งแต่พุทธศักราช 2504 จนถึง 2530 ก็น่าจะเป็นหนังสือที่ประกอบด้วยข้อมูลความรู้ที่น่าสนใจสำหรับคนรุ่นหลังที่ไม่ทันเห็นเหตุการณ์นั้นจะได้ใช้ศึกษาอ้างอิงต่อไปในวันข้างหน้า ขณะเดียวกันเพื่อนหรือพี่น้องที่ร่วมยุคสมัยใกล้เคียงกันก็จะได้มีหนังสือเล่มใหม่อ่านเพลิดเพลินใจด้วย ถือว่ายิ่งนัก 2 ตัวด้วยกระสุนนัดเดียวตามคำโบราณพอดี

เมื่อคิดดังนั้นแล้วผมได้ลงมือเขียนหนังสือเล่มนี้ด้วยเทคนิควิธีการใหม่ คือการใช้เวลาแต่ละวันประมาณ 1 ชั่วโมงครึ่ง จะเป็นเวลาช่วงเช้าก่อนออกจากบ้านไปประชุมโน่นประชุมนี่ หรืออาจจะเป็นเวลาช่วงค่ำก่อนเข้านอนก็ได้ คิดและพูดเรียบเรียงเนื้อหาโดยใช้โทรศัพท์มือถือของผมเองเป็นอุปกรณ์ ให้กลไกที่อยู่ในโทรศัพท์พิมพ์คำพูดของผมออกเป็นตัวหนังสือปรากฏขึ้นที่หน้าจอ วิธีการอย่างนี้ทำให้ผมสามารถใช้สมองคิดเรียงลำดับเรื่องราวที่ต้องการนำเสนอได้ต่อเนื่องกันไป พร้อมกันนั้นก็ได้เห็นตัวหนังสือปรากฏอยู่ต่อหน้า สะดวกมากสำหรับการที่จะดำเนินกระเสาะความต่อไปหรือแม้กระทั่งการอ่านย้อนหลังเพื่อไปทวนความว่าเรากำลังพูดถึงเรื่องอะไรและ

เดินเรื่องไปถึงไหนแล้ว แน่ใจว่าวิธีการอย่างนี้อาจมีตัวหนังสือ
ที่สะกดผิดหลงหูหลงตาไปบ้าง แต่นึกเสียว่าเป็นต้นฉบับร่างแรก
ยังต้องมีการแก้ไขให้สมบูรณ์และพิสูจน์อักษรอีกหลายรอบ ผมจึง
ไม่วิตกวิจารณ์อะไรให้เกินสมควร แต่ละวันผมเขียนหนังสือโดยวิธีนี้
ได้งานเฉลี่ยประมาณ 4 หรือ 5 หน้ากระดาษขนาดเอสี่ กำหนดในใจ
ตัวเองว่านับเป็น 1 บท และแต่ละบทควรมีสาระที่เป็นแก่นของเรื่อง
แตกต่างกันไป

งานที่เขียนได้ในแต่ละวันผมได้นำลงเผยแพร่ในสื่อสมัยใหม่
ที่เรียกว่า Facebook เพื่อให้ผู้ติดตามอ่านที่มีจำนวนมากพอสมควร
และหลายท่านเป็นผู้ที่มีความทรงจำแม่นยำกว่าผมเสียด้วยซ้ำ ได้
เมตตาช่วยกันให้ความเห็นเพิ่มเติม พร้อมกันนั้นก็เป็นการสอบถาม
ข้อมูลให้เที่ยงตรงแม่นยำมากยิ่งขึ้นด้วย ผู้ที่อยู่ในฐานะเป็นพี่น้อง
เพื่อนฝูงที่ได้ช่วยแต่งเติมงานเขียนชิ้นนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
มีจำนวนนับสิบท่าน ความเอื้อเฟื้อและความกรุณาครั้งนี้ นับเป็น
พระคุณยิ่งนัก

นอกจากการขอความเห็นจากเพื่อนใน Facebook แล้ว อีก
ช่องทางหนึ่งที่ผมได้รับประโยชน์มากคือการนำร่างงานเขียนแต่ละ
บทส่งไปใน LINE กลุ่มของเพื่อนสนิทปทุมวันรุ่น 15 ซึ่งทุกคนมี
ความร่วมมืออยู่ด้วยดีและเราได้รู้จักกันมากกว่า 50 ปีแล้ว
ตั้งแต่เป็นเพื่อนเรียนชั้นประถมปีที่ 5 ด้วยกันเมื่อพุทธศักราช 2508
แต่ละวันจะมีเพื่อนช่วยกันมะรุมมະดຸ່ມย้อนความหลังยังอดีตให้
ปรากฏชัด ช่วยต่อเติมเสริมความในเรื่องต่างๆ ที่ผมอาจหลงลืมไป
บ้างเพื่อให้เกิดความรอบคอบและความสมบูรณ์มากขึ้นอีกทางหนึ่ง
ด้วย ผมขอขอบคุณในน้ำใจไมตรีจากเพื่อนเก่าแต่ยังไม่แก่จนวนนี้
เป็นที่สุด

ผมเริ่มทำงานเขียนบทแรกของหนังสือเล่มนี้ในวันที่ 12 กรกฎาคม-

คมและจบบทสุดท้ายลงในวันที่ 8 สิงหาคม พุทธศักราช 2561 เพราะมีบางวันที่เว้นว่างจากการเขียนหนังสือไปบ้างเนื่องจากภารกิจอื่นแทรกซ้อนเข้ามาหรือต้องเดินทางไปต่างจังหวัด รวมความว่าผมใช้เวลาประมาณ 1 เดือนก็สามารถมีร่างแรกของหนังสือเล่มนี้เกิดขึ้น เวลาต่อจากนั้นเป็นเรื่องของการแก้ไขปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น รวมทั้งการจัดหาภาพประกอบเพื่อให้ผู้อ่านได้รรถรสของการอ่านหนังสือเพิ่มเติมด้วย ระหว่างที่เขียนหนังสือไปได้ไม่กี่บทผมได้พูดคุยกับสำนักพิมพ์มติชนซึ่งเป็นสำนักพิมพ์ที่คุ้นเคยกันมาช้านานและได้เอื้อเฟื้อพิมพ์งานของผมมาหลายเล่มแล้ว เป็นที่ตกลงกันว่าหนังสือเล่มนี้สำนักพิมพ์มติชนจะได้กรุณาทำหน้าที่เป็นผู้จัดพิมพ์เช่นเดียวกับงานเขียนหลายเล่มในอดีตที่ผ่านมาของผม

เช่นเดียวกันว่าในการค้นคว้าหาภาพประกอบนั้น ผมได้รับความกรุณาจากเพื่อนและผู้คุ้นเคยหลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณธงชัย ลิขิตพรสวรรค์ แห่งสำนักพิมพ์ต้นฉบับ ผู้เป็นกัลยาณมิตรในเรื่องความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และหนังสือเก่าทั้งปวง รวมทั้งบรรณาธิการของสำนักพิมพ์มติชนช่วยจัดหาหรือแนะนำแหล่งภาพต่างๆ ที่ล้วนแล้วแต่เป็นภาพที่หาได้ยากและทรงคุณค่าทั้งสิ้น ทุกภาพเมื่อได้ชมแล้วทำให้เกิดความชัดเจนขึ้นในหัวใจและทำให้ตัวหนังสือของผมมีชีวิตชีวาขึ้นอีกมาก ผมขอถือโอกาสนี้ขอบพระคุณทุกท่านที่ได้ช่วยเหลือและเป็นธุระในเรื่องภาพสำหรับหนังสือเล่มนี้

ทุกครั้งที่เราพูดถึงคำว่า “ประวัติศาสตร์” หลายท่านคิดว่าต้องเป็นเรื่องของบ้านเมืองหรือเรื่องที่เป็นการใหญ่การโตทั้งหลายมนุษย์ตัวเล็กๆ อย่างเราจะมีประวัติศาสตร์ได้อย่างไร แต่สำหรับผมแล้ว ประวัติศาสตร์ครอบคลุมเนื้อหาที่กว้างขวางกว่านั้นอีกมาก เช่น รวมไปถึงวิถีชีวิต สภาพความเป็นอยู่ ชุมชน ท้องถิ่น และอื่นๆ อีกสารพัด การบันทึกประวัติศาสตร์ไม่ควรจำกัดว่าเป็นหน้าที่ของทาง

ราชการเท่านั้น คนธรรมดาสามัญอย่างผม อย่างท่านผู้อ่านทุกคนมีความชอบธรรมที่จะบันทึกประวัติศาสตร์ได้ด้วยตัวเอง ขอได้โปรดถือว่าหนังสือเล่มนี้เป็นความพยายามของคนคนหนึ่งที่ยากจะบันทึกเรื่องราวอันเป็นประวัติศาสตร์ของวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในย่านถนนสุขุมวิท ตลอดไปจนถึงเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับสังคมไทยส่วนหนึ่งที่เกิดขึ้นเมื่อหลายสิบปีก่อนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร แม้จะไม่เกิดประโยชน์ทางวิชาการอะไรนักหนา ลำพังเพียงแต่ผู้เขียนมีความสุขที่ได้เขียน และผู้อ่านมีความสุขที่ได้อ่าน แค่นี้ก็สมใจนึกของผมยิ่งนักแล้ว

ธงทอง จันทรางศุ

วานนี้ที่สุขุมวิท

บ้านกล้วยใต้

❑ ...น้ำตาของผมก็ไม่อาจหยุดยั้ง
ความเปลี่ยนแปลงข้อนี้ได้
การย้ายบ้านครั้งสำคัญจึงต้องเกิดขึ้น ❑

ผมเกิดเมื่อกลางพุทธศักราช 2498 ในครอบครัวที่มีสมาชิก
เพียงแค่ 4 คน คือพ่อ แม่ และพี่ชาย น้องชายของผมซึ่งอายุอ่อนกว่า
ผมเกือบ 3 ปี แรกทีเดียวเมื่อเริ่มต้นครอบครัวขึ้นใหม่ พ่อกับแม่ยัง
ไม่มีบ้านเป็นของตัวเอง ครอบครัวของเราจึงอาศัยรวมอยู่กับบ้าน
ของคุณย่าที่ถนนจรัสเมือง (ผมเรียกบ้านหลังนี้ว่าบ้านรองเมือง)
แล้วต่อมาก็มาปลูกเรือนหลังเล็กอยู่ในที่ดินของคุณยายในย่านซอย
อารีย์ ถนนพหลโยธิน (ผมเรียกบ้านหลังนี้ว่าบ้านกาต๊ับ) บ้านทั้ง 2
หลังที่ว่านั้นเป็นที่อยู่อาศัยของครอบครัวแบบไทยโบราณ กล่าวคือ
นอกจากผู้เป็นประมุขของบ้านแล้วยังมีลูกหลานอีกหลายครอบครัว
อยู่ร่วมกัน ตัวอย่างเช่นบ้านของคุณยายที่ซอยอารีย์ น่าจะมีสมาชิก
ในบ้านไม่น้อยกว่า 30 คน ชีวิตในเวลาที่ผมยังเป็นเด็กนั้นอยู่จึงแหวด-
ล้อมไปด้วยวงศาคณาญาติและความรื่นรมย์แบบไทยแท้ๆ

แต่แล้วบทเรียนชีวิตแรกๆ ที่ผมได้รับรู้ก็คือว่า ในโลกนี้ไม่มี

อะไรคงทนถาวร ความเปลี่ยนแปลงสำคัญที่เกิดขึ้นคือคุณยายพร้อมด้วยลูกทุกคนคือแม่ของผมและพี่น้องตติสินใจขายบ้านที่ซอยอารีย์ แล้วต่างแยกย้ายกันไปหาที่อยู่ใหม่ด้วยเหตุผลความจำเป็นด้านการเงิน เวลานั้นผมยังเด็กมาก อายุเพียงแค่ 5-6 ขวบ แม่ได้เล่าให้ฟังภายหลังว่า ผมร้องไห้อย่างเอาจริงเอาจังเพราะไม่อยากจากบ้านที่ตัวเองคุ้นเคยไปอยู่ที่อื่น แต่นั่นแหละครับ น้ำตาของผมก็ไม่อาจหยุดยั้งความเปลี่ยนแปลงข้อนี้ได้ การย้ายบ้านครั้งสำคัญจึงต้องเกิดขึ้น

แม้เมื่อกว่า 50 ปีมาแล้วย่านซอยอารีย์ยังไม่ค่อยคึกคักขึ้นตึ้นตึ้นเท่าที่ยุคสมัยนี้ แต่ก็ต้องถือว่ามีความเจริญพอสมควรเลยทีเดียว ห้างสรรพสินค้ายุคบุกเบิกของเมืองไทยแห่งแรกๆ คือห้างใต้ดิน **สโตร์** ที่อยู่ตรงสนามเป้าไม่ไกลจากบ้านนักถือกำเนิดขึ้นแล้ว โรงเรียนที่ผมและน้องชายเข้าเรียนหนังสือคือ**โรงเรียนสวนบัว**ก็ตั้งอยู่ไม่ไกลจากบ้านของเราเลย เมื่อพ่อและแม่บอกว่าเราจะย้ายไปอยู่ที่ **ซอยบ้านกล้วยใต้ ถนนสุขุมวิท** ซึ่งอยู่ที่ไหนไม่รู้ ผมจึงรู้สึกสับสนกับจะต้องย้ายไปอยู่โลกพระอังคารเลยทีเดียว

ผมพอปะติดปะต่อได้ว่า ก่อนพ่อผมเกิดหรือเมื่อพ่อยังเป็นเด็กมากๆ คุณปู่และคุณย่า คือ**พระยาสุนทรเทพกิจจารักษ์** (ทองจันทร์างศุ) และ**คุณหญิงแมน**ผู้ภริยาได้ลงทุนซื้อที่ดินแปลงใหญ่ที่ซอยบ้านกล้วยได้นี้จากการจัดสรรของ**พระยาภักตินรเศรษฐ์** (เลิศ เศรษฐบุตร) ซึ่งคงจะเป็นการจัดสรรที่ดินยุคแรกของเมืองไทยกระมัง ราคาที่ซื้อขายกันครั้งนั้นตกตารางวาละ 10 สลึงหรือ 2.50 บาท เมื่อซื้อที่ดินมาได้ไม่นานคุณปู่ก็ถึงแก่อนิจกรรม ต่อมาภายหลังคุณย่าได้แบ่งที่ดินแปลงใหญ่ที่ว้านี้ออกเป็น 3 ผืน โอนให้กับลูกชายทั้ง 3 คน มีแปลงของคุณลุงลักษณ์ (ดร.สิริลักษณ์ จันทร์างศุ) และคุณลุงต่อ (สุชุม จันทร์างศุ) ขนาบอยู่สองข้าง ที่ดินแปลงของพ่อผมอยู่ตรง

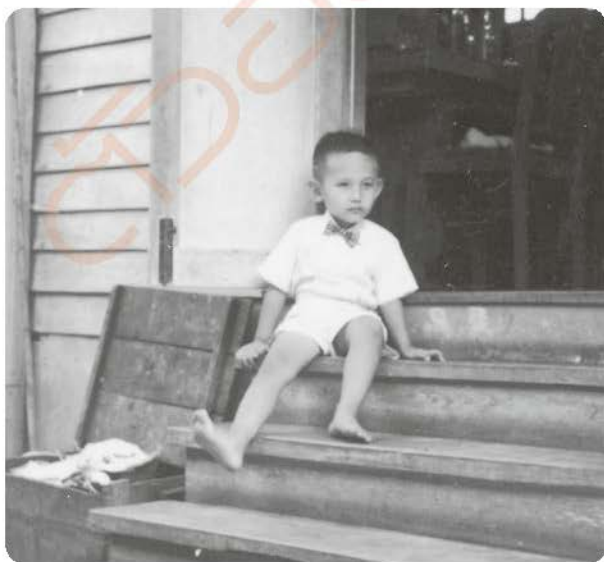
บ้านที่ซอยอารีย์หรือ “บ้านกาต๊ิบ”

คุณป้าไขศรี สมบูรณ์สิน ผู้เป็นพี่สาวของแม่กับผม (องทอง จันทรางศุ-หน้า) และน้อง (ธารทอง จันทรางศุ-ซ้าย) ที่บ้านซอยอารีย์

เปลื้องกับยู่ที่บ้านกาติบ

ผมที่บ้านกาติบ

ด.ช. ธงทอง จันทรางศุ (ลำดับที่ ๑ จากขวา ยืนติดครู) ที่โรงเรียนสวนบัว

ด.ช. ธงทอง จันทรางศุ (คนกลาง) โรงเรียนสวนบัว

“...หนังสือเล่มนี้เป็นความพยายามของคนคนหนึ่ง
 ที่อยากจะบันทึกเรื่องราวอันเป็นประวัติศาสตร์ของวิถีชีวิตความเป็นอยู่
 ในย่านถนนสุขุมวิท ตลอดไปจนถึงเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับสังคมไทยส่วนหนึ่ง
 ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อหลายสิบปีก่อนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร
 แม้จะไม่เกิดประโยชน์ทางวิชาการอะไรนักหนา
 ลำพังเพียงแต่ผู้เขียนมีความสุขที่ได้เขียน และผู้อ่านมีความสุขที่ได้อ่าน
 แค่นี้ก็สมใจนึกของผมยิ่งนักแล้ว”

ธกทอง จันทร์ราษฎร์

ISBN 978-974-02-1634-6

9 789740 216346

สารคดี

240.-

www.matichonbook.com